

KÜSIMUSI RAHVA- JA RAHVAPÄRASTE TANTSUDE KOHTA.

1. Kuidas nimetati ja nimetatakse Teie ümbruskonnas tantsimist (*tants, kargus, jalakeerutus* jne.)?

2. Missuguseid tantse tantsiti vanemate inimeste mälestuse järel nende noorpõlves ja, kui teatakse, siis veel vanemal ajal? Kas oli veel muid tantse pääle labajala valsi? Selle rahvapärane nimi (*labajalg, valss, maatants* jne.)? Millal hakati tantsima polka ja uuemoelist valssi (*valts, valtser*)? Katsuge kindlaks teha kuni meie ajani ka muude tarvitusel olnud tantsude kohta (nagu *reinländer, galopp, kadrill, vengerka, krakovjak, üks-kaks-kolm, marss, menuett, polonees, masurka, padispaan, franksees* jne.), millal neid on tantsima hakatud, kust nad on õpitud ja millal moest läinud? Tuleks üles tähendada ka nende rahvapärased nimed ja iga-sugused tantsusse puutuvad sõnad (terminid).

3. Kuivõrd laialt tuntud ja rahvapärased on järgmised tantsud: hegus (*nelja tants, ecossäse*), kivikasukas, vingerpolka, ingliska, kassar, kupparimoori, mustlase polka, oppastilla, pärliin, tursamäe polka, tüska polka, voortants (*saba tants, ratta tants*), piru polka, ristitants, rätitants, vana ranna, viru polka, jooma poiss, taritti, liksatilõksati, upsal (*hopsa*), pulgatants (*tokitants, kandalitants*), harakatants, kaarasim (*kaarajaan*),

tanilprits, kasatsk, orjatants, kalamees, sepp, kargus, kühmatants, tuljak jne. Nende kohalikud rahvapärased nimed? Kui need on hilisemal ajal õpitud, siis kust ja millal?

4. Missuguseid tantse tantsiti ringmängude sekka?

5. Millal on tantsitud? Kas on selleks korraldatud erilisi õhtuid? Kuidas neid kutsutakse (*pitspall, simman, subrik, jubi* jne.)? Mis päevadel neid peeti ja kas alati ühes talus või vaheldumisi eri kohtades? Kas tantsiti ka kiige juures, jaanitulel, talgudel ja perekondlikel sündmusil (pulmad, ristsed jne.)? Kas oli nendeks juhtudeks eri tantse?

6. Kes tantsisid? Kas ainult naised, tüdrukud või ka mehed? Kas tantsisid naised ja mehed eraldi paaridena või segapaaridena? Kui ainult naised tantsisid, mida tegid mehed sel ajal? Kas oli ka spetsiaalselt meeste tantse? Kuidas toimus tantsima kutsumine? Kuidas suhtuti segapaaride tantsusse? Kuidas suhtusid üldse tantsimisesse vennastekoguduse ja muud usklikud ringkonnad?

7. Missuguste pillide järele on tantsitud vanemal ajal ja nüüd? Kas tantsiti ka laulmise järele? Milliseid värse on lauldud tantsuviiside järgi tantsides või tantsude parodeerimiseks?

8. Kui võimalik, tuleks katsuda ligemalt kirjeldada ja iseloomustada vanemaid tantse. Kui suur oli iga tantsu juures osavõtjate arv? Missugune oli tantsu algasend (vastakuti ridades, paaridena üksteise kõrval või vastu jne.)? Missugused olid tantsu sammud (polka-, valsi-, aste-, hüppe- jne.)? Kas tantsiti varvastel või täiel jalatallal? Kas põrutati jalga vastu põrandat. Kumma jalaga tantsu alustati? Kas liiguti ainult vastupäeva? Kuidas hoiti käed? Kuidas nime-

tati üksikuid seisakuid? Milles erinesid tuurid (voorud) üksteisest?

Tantsuasendeid joonistades tuleks märkida: $\bigcirc$ = mees, $<$ = naine (näit. $\bigcirc <$ = mees ja naine vastakuti, $\bigcirc <$ = mees ja naine üksteise kõrval), noolega ($\leftarrow$) liikumise suund. Näit. tantsu „Üks-kaks-kolm . . .“ algliikumine $1 \bigcirc \uparrow < 1$ $2 \bigcirc \uparrow < 2$ $3 \bigcirc \uparrow < 3$ (kolm paari teevad aste kõrvale). Väga tänuväärt oleks tantsuasendite fotografeerimine. Kui tantsuviiside (rahvapärane termin?) noodistamine ei tee raskusi, tuleks ka neid üles kirjutada.

9. Tantsude süstemaatilise kogumise hõlbusdamiseks oleks soovitatav hankida andmeid, kes ümbruskonna inimestest oskab veel demonstreerida vanemaid tantse ja nimelt missuguseid?

H. T.

Materjalile palutakse tungivalt lisada täpsad andmed, kes on üleskirjutaja ja kellelt materjal on saadud, kust see on üles kirjutatud ja kust see põlvneb või kust see on kuuldud, kinas see on kirjutatud ja millal seda on kuuldud või õpitud. Saadetised on ligilisatud sildi pealekleepimisel täiesti postmargivabad.

Vastused, vähemalt tantsijate aadresside kohta (p. 9), palutakse saata võimalikult 15-ks aprilliks s. a. järgmisel aadressil:

Eesti Rahva Muuseum
Tartu, pk. 48.